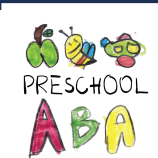

Princípy správania

For Primary and Preschool Teachers

Na konci tohto modulu budú účastníci schopní :

- Porozumieť princípom správania
- Identifikovať a porozumieť motivácii
- Popísať stimul kontrolujúci správanie
- Porozumieť stratégiám posilňovania
- Rozhodovať o metódach trestu a vyhasínania

Základné princípy správania: Zákon následku

Správanie, po ktorom nasledujú pozitívne následky, sa bude pravdepodobne opakovať.

Príklad: Ak je dieťa pochválené za pomoc spolužiakovi, zvyšuje sa pravdepodobnosť, že bude toto správanie opakovať aj v budúcnosti.

Operantné podmieňovanie (B.F. Skinner)

Posilnenie a trest
tvarujú správanie.

Široké využitie vo
vzdelávaní detí s
špeciálnymi
potrebami (aj PAS).

Motivácia v ABA

Túžba prejavovať určité správanie.

Dva typy motivácie:

Vnútrotná:
Vnútrotné uspokojenie
(napr., čítanie pre
potešenie)

Vonkajšia:
Vonkajšie odmeny
(napr., nálepky za dobré
správanie)

Motivačné operácie:

Vyvolávajúca operácia (EO):
Zvyšuje efektívnosť podnetu ako posilnenia.

Odstraňujúca operácia (AO): Znižuje efektívnosť podnetu ako posilnenia.

Príklad motivácie

Príklad: Dieťa stratí záujem o table ako posilnenie.

Riešenie: Ponúkni nové, preferujúce activity pre zvýšenie motivácie.

Kontrola stimulu

- Stimul vyvoláva určité správanie vďaka histórii posilňovania.

Kľúčové termíny:

- Diskriminatívny Stimul: Podnecuje správanie.
- S-delta: Signalizuje, že správanie nebude posilňované.

Príklady: Kontrola Stimulu

- Scenár: Vizuálne a zvukové nápovedy počas presunov.

- Využitie: Používanie časovačov a piesní na signalizáciu presunov, čo pomáha deťom pripraviť sa a znižuje úzkosť.

Posilňovanie

**Pozitívne
posilňovanie:**
Pridanie pozitívneho
stimulu na zvýšenie
správania.

**Negatívne
posilňovanie:**
Odstránenie
averzívneho stimulu
na zvýšenie správania.

Príklad posilňovania

- Príklad: Zvýšenie sociálnej interakcie
- Uplatnenie: Verbálna pochvala a malá odmena pri interakcii s inými.

Pravidlá pri posilňovaní

- Okamžité posilňovanie
- Nadšené posilňovanie
- Párovanie hmatateľných posilnení so sociálnym posilnením
- Nenechaj posilnenia voľne dostupné
- Postupné odstraňovanie posilnení

Trest

Zníženie správania pridávaním averzívneho podnetu alebo odstránením pozitívneho podnetu.

Typy:

- Pozitívny trest: Pridanie averzívnych následkov.
- Negatívny trest: Odstránanie žiaducich podnetov.

Etické používanie trestu

Použi

Použi iba vtedy, keď metóda posilňovania nie je postačujúca.

Zabezpeč

Zabezpeč, aby bol trest primeraný a minimálny.

Páruj

Vždy použi spolu s učením žiaduceho správania.

Vyhasínanie - Extinkcia

- Postupné znížovanie nežiaduceho správania, odstránením posilnenia.
- Kľúčom je konzistentnosť.
- Učte alteratívne alebo žiaduce správanie.

Príklad:

- Dieťa kričí, aby získalo pozornosť.
- Riešenie: Učiteľ nereaguje na krik, ale posilňuje ak je dieťa ticho.

Praktické cvičenie

- Identifikuj správanie, ktoré chceš zvýšiť.
- Aplikuj princípy motivácie, kontroly stimulu a posilňovania.

Zhrnutie

- Motivácia: riadi správanie prostredníctvom vyvolávajúcich a odstraňujúcich operácií.
- Posilňovanie: Zvyšuje žiaduce správanie.
- Kontrola Stimulu: Podnety a posilňovanie správania.
- Trest: Znižuje správanie, ale musí sa používať opatrne.
- Vyhasínanie: Znižuje správanie odstránením posilnenia.

Zhrnutie a Q&A

Otázky?

Đakujeme